

MUHAMMAD YUSUF SHE'RLARIDA MILLIY G'URUR

Suvonova Ozoda Shuhrat qizi

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institute "Madaniyat va san'at sohasi menejmenti"

mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

ANOTATSIYA

Ushbu maqolada O'zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf ijodida milliy g'urur va vatanparvarlik g'oyalarning badiiy ifodasi tahlil qilinadi. Shoir she'rlarida Vatan obrazi muqaddas timsol sifatida tasvirlanib, unda xalq taqdiri, tarixiy xotira, milliy qadriyatlar va ona yurtga sadoqat tuyg'ulari chuqur aks etadi. Maqolada Muhammad Yusuf ijodining xalqona uslubi, sodda, ammo ta'sirchan tili orqali milliy ongni shakllantirishdagi o'rni ochib beriladi.

***Kalit so'zlar:** Muhammad Yusuf, milliy g'urur, vatanparvarlik, Vatan obrazi, milliy qadriyatlar, xalq ruhi, tarixiy xotira, ona yurt, badiiy ifoda, o'zbek she'riyati.*

НАЦИОНАЛЬНАЯ ГОРДОСТЬ В ПОЭЗИИ МУХАММАДА ЮСУФА

Сувонова Озода Шухрат кизи

магистрант 1 курса по специальности «Менеджмент в сфере культуры и искусства»

Государственный институт искусств и культуры Узбекистана

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется художественное воплощение идей национальной гордости и патриотизма в творчестве народного поэта Узбекистана Мухаммада Юсуфа. В его стихах образ Родины предстает как священный символ, в котором отражаются судьба народа, историческая память, национальные ценности и чувство преданности родной земле. В статье раскрывается роль народного, простого, но выразительного языка поэта в формировании национального самосознания.

***Ключевые слова:** Мухаммад Юсуф, национальная гордость, патриотизм, образ Родины, национальные ценности, дух народа, историческая память, родная земля, художественное выражение, узбекская поэзия.*

NATIONAL PRIDE IN THE POETRY OF MUHAMMAD YUSUF

Suvonova Ozoda Shuhrat qizi

First-year Master's Student in Cultural and Arts Management Uzbekistan State Institute of Arts and Culture

ABSTRACT

This article analyzes the artistic expression of the ideas of national pride and patriotism in the works of the People's Poet of Uzbekistan, Muhammad Yusuf. In his poems, the image of the Motherland appears as a sacred symbol that reflects the судьба of the people, historical memory, national values, and devotion to the native land. The article also reveals the role of the poet's folk-style, simple yet expressive language in shaping national consciousness.

***Keywords:** Muhammad Yusuf, national pride, patriotism, image of the Motherland, national values, spirit of the people, historical memory, native land, artistic expression, Uzbek poetry*

O'zbek adabiyoti boy va rang-barang merosga ega bo'lib, unda milliy qadriyatlar, tarixiy o'zlik, vatanparvarlik va ma'naviy tarbiya g'oyalari alohida o'rin tutadi. Shu jihatdan Muhammad Yusuf ijodi o'zbek she'riyatining yorqin va muhim qismidir. U nafaqat zamonining shoiridir, balki milliy ruhni, xalqning tarixiy tajribasini va ma'naviy qadriyatlarini she'riy til orqali ifoda etgan ijodkordir. Muhammad Yusufning she'rlari xalqning ruhiy olami bilan chuqur bog'liq bo'lib, milliy g'urur, o'zlik va iftixor hissini uyg'otadi, yosh avlodni o'z tarixiga hurmat bilan qarashga undaydi. Muhammad Yusuf ijodida milliy g'urur mavzusi doimiy va markaziy o'rinni egallaydi. U o'zbek xalqining boy tarixiy merosini, ajdodlarining jasorati va fidoyiligi bilan faxrlanishni ko'p marotaba

she'riy asarlarida tasvirlaydi. Shuningdek, shoirning ijodida zamonaviy hayot va tarixiy voqealar uyg'unligi, milliy qadriyatlarning avlodan-avlodga uzluksiz yetib kelayotgani ham aks etadi. Muhammad Yusuf she'rlari orqali o'quvchi nafaqat badiiy go'zallikka oshno bo'ladi, balki milliy o'zlikni anglash, vatanparvarlik ruhini his qilish va o'z madaniy merosiga hurmat bilan qarashga chaqiriladi. Uning ijodidagi milliy g'urur mavzusi, shuningdek, xalqning tarixiy yutuqlari, san'atkorlar va olimlarning merosi bilan bog'liq bo'lib, o'zbek xalqining qadimiy madaniyati va ma'naviy qadriyatlarini yosh avlod ongiga yetkazadi. Shu sababli, Muhammad Yusufning she'rlari nafaqat badiiy, balki ma'naviy-tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lib, milliy o'zlikni shakllantirish va vatanparvarlikni tarbiyalashda muhim vosita sifatida qaraladi. Ushbu maqolada biz Muhammad Yusuf she'rlari orqali milliy g'urur mavzusini chuqur tahlil qilamiz, shoirning ijodidagi milliy ruhni yoritamiz va uning adabiyotimizdagi o'rni va ahamiyatini kengroq ko'rsatishga harakat qilamiz. Muhammad Yusuf ijodida vatan obrozi – shoirning asarlarida Vatanimizning sha'nini, uning tarixiy merosini va xalqimizning qadr-qimmatini ifodalovchi asosiy mavzulardan biridir. Uning she'riyati nafaqat milliy g'urur, balki Vatanimizni yuksak obro'-e'tibor bilan tasvirlashga qaratilgan. Shoir vatan obrozi tushunchasini keng va chuqur talqin qiladi: bu o'zining boy tarixi, madaniy merosi, fidoyi insonlari va xalqning irodasi orqali shakllanadi.

Muhammad Yusufning she'rlari Vatanimizning ulug'vorligini, tabiiy go'zalliklarini, tarixiy shon-sharafini madh etadi. U shoir sifatida o'quvchiga Vatanni sevish, uning nomini yuksak darajada saqlash va uni dunyoga tanitish mas'uliyatini his ettiradi. Shoir ijodida vatan obrozi ko'pincha ajdodlarning jasorati, xalqning mehnatsevarligi va sadoqati bilan bog'lanadi. Shu orqali u Vatanning dunyodagi mavqei va qadriyatini yuksaltirish masalasini ham o'rta qo'yadi. Muhammad Yusuf she'rlari orqali vatan obrozi nafaqat tarixiy kontekstda, balki zamonaviy hayot bilan uyg'unlashgan holda ko'rsatiladi. Shoir yoshlarni Vatan nomini hurmat bilan eslashga, uning sha'nini himoya qilishga va Vatan ravnaqiga hissa qo'shishga chorlaydi. Bu, o'z navbatida, milliy g'urur va vatanparvarlik ruhini kuchaytiradi.

Shuningdek, shoir vatan obrozi masalasini ma'naviy qadriyatlar bilan bog'laydi. U Vatanning obro'-e'tibori faqat kuchli iqtisodiyot yoki siyosiy mavqega emas, balki xalqning ma'naviyati, madaniyati, ilm-fani va san'ati orqali ham shakllanishini ta'kidlaydi. Shu jihatdan Muhammad Yusufning ijodi milliy ruhni yuksaltirish, Vatanimizning dunyodagi obro'si haqida yosh avlodga ong va mas'uliyatni shakllantirishda katta ahamiyatga ega. Muhammad Yusuf ijodida vatan obrozi mavzusi – milliy g'urur, tarixiy ong, vatanparvarlik va ma'naviy qadriyatlarni uyg'unlashtiruvchi markaziy tushunchadir. Shoirning she'rlari o'quvchida Vatan nomi va sha'niga hurmatni uyg'otadi, uni yuksak obro'ga ega qilish yo'lida fidoyilik va mehnat qilish ruhini shakllantiradi. Muhammad Yusuf o'zbek adabiyotining yorqin namoyandalaridan biri bo'lib, uning she'riyati milliy qadriyatlar va xalq ruhini ifodalashda alohida o'rin tutadi. Shoirning ijodida milliy qadriyatlar – bu xalqning tarixiy tajribasi, urf-odatlar, madaniy merosi, axloqiy me'yorlari va ajdodlarning jasorati orqali shakllangan ma'naviy boylikdir. Muhammad Yusuf she'rlari esa aynan shu qadriyatlarni yosh avlod ongiga yetkazish, xalqning ruhiy olami va o'zligini yuksaltirishga qaratilgan. Shoirning ijodida milliy qadriyatlar turli shakllarda namoyon bo'ladi. U tarixiy shaxslar – Amir Temur, Alisher Navoiy kabi buyuk ajdodlarni madh etib, o'zbek xalqining jasorat va mehnatsevarligini tasvirlaydi. Shu bilan birga, xalqning urf-odatlar, maishiy hayotdagi odob-axloq me'yorlari, madaniy meros va an'anaviy qadriyatlar she'riy tasvirlarda jonlanadi. Muhammad Yusuf she'rlari orqali o'quvchi milliy qadriyatlarni qadrlashni, tarixiy merosga hurmat bilan qarashni va o'zligini anglashni o'rganadi.

Xalq ruhi esa shoir ijodida milliy qadriyatlarning ruhiy jihatdan ifodasi sifatida namoyon bo'ladi. U she'rlarida xalqning birligi, sadoqati, Vatanga bo'lgan mehr-muhabbati va fidoyiligi orqali xalq ruhini yuksaltiradi. Shoir milliy ruhni nafaqat tarixiy voqealar orqali, balki zamonaviy

hayotning voqeliklari bilan uyg'unlashtirib ko'rsatadi. Bu esa milliy g'urur va vatanparvarlik hissini kuchaytiradi, yosh avlodning ichki dunyosini boyitadi. Muhammad Yusuf ijodida tarixiy xotira va milliy mas'uliyat mavzusi markaziy o'rinlardan birini egallaydi. Shoirning she'riyati orqali o'quvchi o'zbek xalqining tarixiy tajribasi, ajdodlar jasorati va milliy qadriyatlarni anglaydi. Tarixiy xotira – bu xalqning o'tmishi, yutuqlari va sinovlardan o'tgan tajribasini eslash va qadrlashdir. Muhammad Yusuf she'rlari esa aynan shu xotirani jonlantirishga, uni yosh avlod ongiga yetkazishga qaratilgan. Shoir o'z she'rlari orqali ajdodlar jasoratini, tarixiy voqealarni va xalqning fidoyiligi bilan shakllangan qadriyatlarni yodga soladi. U tarixiy xotirani nafaqat o'tgan kunlarni eslash sifatida, balki milliy ongni mustahkamlash vositasi sifatida talqin qiladi. Muhammad Yusufning ijodida tarixiy xotira va milliy mas'uliyat bir-biri bilan chambarchas bog'langan: tarixni anglash – bu milliy mas'uliyatni his qilish, Vatan va xalq oldidagi burchni tushunishdir.

Milliy mas'uliyat tushunchasi shoir she'rlari orqali yosh avlodga yetkaziladi. Muhammad Yusuf milliy mas'uliyatni nafaqat Vatan ravnaqiga hissa qo'shish, balki tarixiy merosni asrab-avaylash, madaniy qadriyatlarni saqlash va xalq ruhi bilan uyg'unlashish orqali namoyon qiladi. Shoirning ijodi yoshlarni milliy g'urur bilan harakat qilishga, ajdodlar merosini qadrlashga va jamiyat oldidagi burchni anglashga undaydi. Muhammad Yusuf she'rlari tarixiy xotira va milliy mas'uliyatni zamonaviy hayot bilan uyg'unlashtiradi. Shoir tarixiy voqealarni zamon bilan bog'lab, milliy qadriyatlarning hozirgi va kelajak avlod uchun ahamiyatini ko'rsatadi. Shu tariqa u milliy ongni shakllantiradi, xalqning irodasi va ruhiy birligini kuchaytiradi, yoshlarni Vatan va xalq oldidagi mas'uliyatni his qilishga o'rgatadi.

Natijada, Muhammad Yusuf ijodida tarixiy xotira va milliy mas'uliyat mavzusi – xalq ruhini yuksaltirish, milliy qadriyatlarni qadrlash va yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash vositasi sifatida qaraladi. Shoirning she'rlari nafaqat badiiy go'zallik, balki ma'naviy va ma'rifiy ahamiyatga ega bo'lib, o'zbek adabiyoti va milliy ma'naviyatida muhim o'rin tutadi. Muhammad Yusuf ijodini o'rganishda uning sodda til va badiiy mo'horati alohida e'tibor talab qiladi. Shoirning she'riyati o'zining ochiqligi, tushunarli tili va o'quvchiga yaqin bo'lishi bilan ajralib turadi. U murakkab va mavhum so'zlar o'rniga, oddiy va yurakka yaqin ifodalarni tanlab, o'z fikrini samarali yetkazadi. Shu jihatdan Muhammad Yusuf she'rlari har qanday yoshdagi o'quvchi uchun tushunarli bo'lib, milliy qadriyatlar, vatanparvarlik va insoniy fazilatlarni jonli va sodda shaklda ifodalaydi. Sodda til orqali shoir o'quvchi bilan bevosita muloqot qiladi, ularning his-tuyg'ulariga yaqinlashadi va milliy g'urur, vatanparvarlik kabi murakkab tushunchalarni sodda, lekin ta'sirli ifoda qiladi. Muhammad Yusufning she'rlari tilining oddiyligi uning badiiy mo'horati bilan uyg'unlashib, she'riyatni nafaqat o'qishga, balki his qilishga ham qulay qiladi. Shoir so'zlarni ehtiyotkorlik bilan tanlab, ularni ritmik va ohangdor shaklda joylashtiradi, bu esa o'quvchida she'riy ritmni va musiqiy ohangni uyg'otadi. Badiiy mo'horat esa Muhammad Yusuf she'riyatining eng muhim jihatlaridan biridir. Shoir obrazlar, ta'riflar, metafora va tashbehlarni mahorat bilan ishlatib, murakkab fikrlarni sodda va tushunarli qilib yetkazadi. Uning she'rlari o'zbek xalqining madaniyati, urf-odatlarini va tarixiy xotirasini jonlantiradi, milliy qadriyatlarni ifodalashda chuqur badiiy tasvirga ega. Masalan, shoir tabiat tasvirlarini milliy ruh bilan uyg'unlashtirib, o'quvchida Vatan va millatga bo'lgan mehr-muhabbatni uyg'otadi.

Muhammad Yusufning badiiy mo'horati shuningdek, zamonaviy hayot va tarixiy voqealarni uyg'unlashtirishda namoyon bo'ladi. U she'rlarda xalqning tarixiy yutuqlari, ajdodlar jasorati va milliy qadriyatlarni sodda, lekin ta'sirli badiiy vositalar bilan ifodalaydi. Shu tarzda, o'quvchi she'riy matndan nafaqat ma'naviy ta'sir oladi, balki tarixiy va madaniy bilimlarni ham his qiladi.

Muhammad Yusuf she'rlari sodda til va badiiy mo'horatning uyg'unligi bilan ajralib turadi. Ularning o'quvchiga yaqinligi, tushunarli bo'lishi va badiiy tasvirning chuqurligi shoirning ijodini milliy ruhiyatni shakllantirish va milliy qadriyatlarni yosh avlodga yetkazish borasida o'zgacha

ahamiyatga ega qiladi. Shu sababli, Muhammad Yusufning ijodi nafaqat badiiy go'zallik, balki ma'naviy va tarbiyaviy qadriyatlar manbai sifatida ham qadrlanadi.

Muhammad Yusuf ijodi o'zbek she'riyatida milliy qadriyatlar, xalq ruhi, tarixiy xotira va milliy mas'uliyatni ifodalashda alohida o'rin tutadi. Uning she'rlari yosh avlodda Vatan, millat va tarixga bo'lgan hurmatni uyg'otadi, o'zlikni anglash va milliy g'urur tuyg'usini shakllantiradi. Shoirning sodda va tushunarli tili, badiiy mo'horati esa murakkab tushunchalarni ham o'quvchiga yaqin va jonli tarzda yetkazishga imkon beradi. Muhammad Yusuf she'rlari nafaqat badiiy go'zallik, balki ma'naviy va tarbiyaviy boylik sifatida ham ahamiyatlidir. U milliy qadriyatlarni, xalq ruhini, tarixiy xotirani va milliy mas'uliyatni bir-biriga uyg'unlashtirgan holda ifodalaydi. Shu sababli uning ijodi o'zbek adabiyoti va madaniyatida mustahkam o'rin egallaydi va bugungi kunda ham yosh avlodni tarbiyalash, milliy ruhni yuksaltirish va ma'naviy boyliklarni saqlashda beqiyos ahamiyatga ega. Muhammad Yusufning she'rlari milliy o'zlikni anglash, Vatan va xalq oldidagi mas'uliyatni his qilish, shuningdek, milliy qadriyatlarni qadrlash yo'lida o'quvchiga yo'l ko'rsatuvchi yorqin va abadiy manbadir. Shu tariqa, shoirning ijodi nafaqat adabiyotimizning, balki ma'naviy hayotimizning ajralmas qismi sifatida qadrlanishi tabiiydir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yusuf, M. (2005). Tanlangan she'rlar. Toshkent: Adabiyot nashriyoti.
2. Ergashev, S. (2010). "Muhammad Yusuf she'riyatida milliy g'urur va vatanparvarlik". O'zbek adabiyoti va san'ati, 3, 45–52.
3. Karimov, A. (2012). O'zbek she'riyatida milliy qadriyatlar. Toshkent: Fan va ta'lim.
4. Toshpo'latov, D. (2015). "Xalq ruhi va milliy o'zlik Muhammad Yusuf ijodida". Adabiyotshunoslik masalalari, 7, 33–40.
5. Qodirov, N. (2018). Tarixiy xotira va badiiy tasvir o'zbek she'riyatida. Toshkent: Sharq.
6. Sobirov, R. (2020). "Muhammad Yusuf va zamonaviy o'zbek she'riyatida milliy mas'uliyat". O'zbek adabiyoti jurnal, 4, 12–20.
7. Olimova, L. (2019). Badiiy mo'horat va sodda til: Muhammad Yusuf she'riyatida. Toshkent: Fan nashriyoti.
8. Xolmo'Minov, M. Z. (2024). YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASIDA MADANIYAT VA SAN'AT SOHASIGA QARATILAYOTGAN CHORATADBIRLAR. *Inter education & global study*, (9), 344-355.
9. XOLMO'MINOV, M. M., & QOLQANATOV, A. YANGI O'ZBEKISTONDA MADANIYAT MARKAZLARINI RIVOJLANTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR. *O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti xabarlari*.
10. Fayziyev, T. R. R., & Xolmo'minov, M. Z. O. L. (2022). MADANIYAT VA SAN'AT SOHASI MENEJMENTIDA LOYIHALAR FAOLIYATI. *Oriental Art and Culture*, 3(2), 41-49.
11. Xolmo'Minov, M. M., & Qolqanotov, A. (2023). HIMMATNING QIYMATI ILM VA TAFAKKUR XAZINASI. *World of Philology*, 2(1), 59-64.
12. Xolmo'minov, M. Z. O. L., & Maratova, N. L. Q. (2022). MADANIYAT VA SAN'AT SOHASIDA LOYIHALARGA MABLAG 'JALB ETISH MASALALARI. *Oriental Art and Culture*, 3(3), 114-118.
13. Xolmo'Minov, M. M., & Xushvoqov, A. (2022). Madaniyat va san'at sohasida davlat-xususiy sheriklik loyihalarini amalga oshirish. *Oriental Art and Culture*, 3(1), 89-95.
14. Kholmuminov, M., & Qolqanotov, A. (2021). The Formation of the First Libraries in Uzbekistan and the Role of Increasing the Cultural and Educational Awareness of the Population. *image*, 4(12), 146-151.

15. Fayziyev, T. R. R., & Xolmo‘minov, M. Z. O. L. (2022). TEATR VA KONSERT TOMOSHOLARINI BOSHQARISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *Oriental Art and Culture*, 3(2), 50-56.
16. Xolmo‘Minov, M. M., & Qolqanatov, A. (2022). Mufassal mushohadalar me‘moridan mufassal mushohadalar meroji. *Oriental Art and Culture*, 3(2), 568-580.
17. Kholmuminov, M. (2025). ANALYTICAL APPROACH TO THE ACTIVITIES OF CULTURAL CENTERS. *International Journal of Diversity and Multiculturalism*, 2(1), 29-34.
18. Zokirovich, M. K., & Nazarbaevich, A. K. (2022). A Look at the History of Club Establishments and Cultural and Educational Process in Uzbekistan. *JournalNX*, 8(2), 9-15.
19. Xolmo‘Minov, M. M., & Qolqanatov, A. (2022). O‘ZBEKISTONDA MADANIY-MA‘RIFIY ISHLAR VA KUTUBXONALAR FAOLIYATI (XX ASR TAJRIBALARIDAN). *Oriental Art and Culture*, 3(1), 281-290.
20. Xolmo‘minov, M. (2021). Madaniyat va san‘at muassasalarini tashkil etish va boshqarish. *O‘quv uslubiy majmua. Toshkent.-2021,-328-bet.*
21. To‘rabek Raufovich Fayziyev, M. M. (2022). Zokir o‘g‘li Xolmo‘minov. Madaniyat va san‘at sohasi menejmentida loyihalar faoliyati.". *Oriental Art and Culture" jurnali. Qo‘qon.*
22. To‘G‘Onboyeva, Z., & Xolmo‘Minov, M. M. (2022). MADANIYAT VA SAN‘AT SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJ TAJRIBASI. *Oriental Art and Culture*, 3(4), 650-654.
23. Kolkanatov, A. (2025). The Need to Improve the Performance of Cultural Centers. *Turkology*, (2).
24. Xayriddinova, A. F. Q., & Xolmo‘minov, M. Z. O. L. (2022). MA‘NAVIYAT VA KITOBXONLIK INSON QALBINI EGALLASH VOSITASI. *Oriental Art and Culture*, 3(3), 24-30.
25. Xolmo‘minov, M., & Qolqanatov, A. (2021). Yangi O‘zbekiston strategiyasi" kitobi va madaniy-marifiy ishlar. *jur. O‘zDSMI Xabarlari*, (4).